

Foto: Bengt Ekberg, SVA

Fotröta hos får

Fotröta är en smittsam klövsjukdom i klövhud och klövhorn som drabbar får och getter. Sjukdomen orsakar hälta och medför ett stort djurlidande. Första gången sjukdomen beskrevs i Sverige var 2004. Främsta orsaken till fotröta är bakterien *Dichelobacter nodosus*. Ganska ofta rör det sig om en blandinfektion med bakterien *Fusobacterium necrophorum*. Sjukdomsuppkomsten gynnas av fukt och värme. Fotröta finns i en aggressiv och en godartad form, som är svåra att skilja från varandra i tidigt stadium.

SMITTA OCH SMITTSPRIDNING

Fotröta sprids huvudsakligen genom inköp av smittade djur. Smittan kan även komma via gemensamma beten och utrustning.

I varmare och fuktigare väder (över 10°C) gynnas överlevnad och spridning av *D. nodosus* i Sverige. Överlevnadstiden för *D. nodosus* i miljön är minst 14 dagar i jord, men minskar vid kallt väder eller varmt och torr väder.

SMITTÄMNET

Dichelobacter nodosus är en mycket svåroddad anaerob bakterie som kräver flera veckor på specialagarplattor. Bakterien kräver klövhorn för att kunna växa.

SYMPTOM

Oftast är symptomen är kraftig hälta och smärta i klövarna, vilket gör att fåren ofta ligger på framknäna. Vid svåra fall undermineras klövens sula med kraftig hälta som följd. Sjukdomen medför stort lidande för djuren och kan ge produktionsnedsättning, anorexi och feber.

I lindrigare fall syns bara hårlös, fuktig och rodnad hud i klövspalten. I allvarligare fall utvecklas lesionerna till nekrotiserande inflammation ända ut till klövväggen med lös klövkapsel som följd.

Inkubationstid är ca 1-2 veckor.

NÄR SKA FOTRÖTA MISSTÄNKAS

- Hålta på ett eller flera får i besättningen.
- Fåren är ovilliga att röra sig.
- Förändringar i klövspalten.

OM MAN MISSTÄNKER FOTRÖTA

Vid misstanke om fotröta kontakta Fårhälsovården för utredning. Sjukdomen är anmälningspliktig i Sverige.

PROVTAGNING

Särskilda provpinnar (E-svabbar) kan beställas från SVA, telefon 018-67 43 00.

DIAGNOS

För att ställa en säker diagnos behöver bakterien *D. nodosus* påvisas från affekterade klövar. En ny, snabb PCR- metodik finns att tillgå vid SVA.

ANALYS

PCR- analys av DNA som extraherats från E-svabbar ger bäst resultat. Analysen tar några dagar och svaret brukar bli klart inom en vecka. Svarstiden är betydligt kortare än vid odling.

BEHANDLING

- Sanering av besättningar med upprepade fotbad, som ibland kombineras med antibiotika-behandling, kan utrota smittan i besättningen.
- Klövklippning
- Innan inköp bör individer/ besättning kontrolleras att den är fri från smitta.